

Monumentnummer*: 516573

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82738/142

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Lithoijen	Oss	Noord-Brabant					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Prelaat van de Bergplein	2			5396 PH	Lithoijen		
Prelaat van de Bergplein	4			5396 PH	Lithoijen		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Lithoijen	A				1583		

Omschrijving**

Inleiding

GEMEENTEHUIS, gebouwd in 1906 en heden in gebruik als kantoor en woonruimte. Oorspronkelijk diende het pand tevens als brandweerkazerne en gevangenis. Het pand heeft stilistisch kenmerken van Overgangsstijl en de Jugendstil. Het is van binnen geheel verbouwd, het uitwendige is op de nieuwe deurpartij onder het bordes na vrijwel intact gebleven. In het dak van de achtergevel zijn drie dakvensters geplaatst. Het pand vormt de afsluiting van het plein en is vrij gelegen midden op het kruispunt van het plein en de Dorpsstraat.

Omschrijving

Het tweelaagse pand telt vijf traveeën en heeft een zadeldak met kruispannen. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen, voorzien van hoeklisenen, een bordes met trappen en hoger opgetrokken risalerende hoofdentree. Horizontale geleding vindt plaats door de gepleisterde plint en de grijswitte speklagen van cementsteen bij onder- en bovendorpels. Onder de houten gootlijst bevindt zich een gemetseld fries van rode profielsteen in triglyphen-indeling en een dubbele tandlijst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan weerskanten van het bordes bevinden zich twee smalle staande ramen onder een rondboog. De rondboog is voorzien van een afsluitende koppenlaag van grijs-witte steen en een sluitsteen. Net als de vensters er boven hebben deze dorpels van gele verblendsteen en witte houten kozijnen met geprofileerd sierwerk. De linkervensters hebben een tweeruits indeling, degene rechts zijn eenruits. In het midden van het baksteen bordes, tussen twee lisenen met verdiept gedeelte, bevindt zich een rondboogdeur. De lisenen zijn afgeschuind aan de bovenzijde en eindigen als baksteen staanders, waarin het smeedijzeren hek als balustrade naast de trappen met hardsteen treden is verankerd. Het hek is voorzien van zweepsflagmotieven.

Aan weerskanten van de hoofdentree twee T-vensters onder segmentboog, voorzien van aanzetstenen en sluitsteen. In de lisenen naast de deur twee herinneringsstenen. Links één met de tekst: MPCP anno MCMVI, rechts één met: C.J.A. Heeswijk Burg, G.H. v/d Schaas, secr. J. Crefkens, M. Pampen, weth.

De vleugel deur met cassetten bevindt zich in een segmentboogportiek. Het bovenlicht heeft aan de zijden een verticale sierroede. In de sluitsteen een lantaarn, daar boven een rechthoekig tegeltableau in een vierkantjespatroon in wit, groen en oranje. Boven dit gedeelte ter hoogte van het fries de topgevel met plat dak. De topgevel heeft aan de zijden en in het midden een liseen met verdiept deel. Daar tussen twee vierruits ronde raampjes en een gesloten keperboogfries. De lisenen worden afgesloten door een schijfvormig sierelement. De zijden van het dak zijn hoger opgetrokken en afgesloten onder ezelsrug; op de nokken een lage schoorsteen.

De zijgevel links bezit op de begane grond twee vierruits vensters, boven twee T-vensters en langs het dak een klimmend fries en bij de nok een Jugendstilsieranker. De laatste twee delen zijn ook aanwezig bij de zijgevel rechts.

Deze heeft echter op de begane grond tussen twee sierraampjes een getoogde dubbele deur, waarvan de opening nu is afgesloten door vensterglas. De achtergevel bevat op de begane grond vernieuwde vensters en op zolderhoogte een rond raam met aanzet- en sluitsteen. Onder de daklijst een fries in reliëfmetselwerk.

Waardering

Het voormalige gemeentehuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een besuurlijke en sociaal-economische ontwikkeling, namelijk de stichting van gebouwen voor het gemeentelijk bestuur in de vroege twintigste eeuw en is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het kleine dorpsraadhuis. Het heeft architectuurhistorische waarde vanwege de stijl en detaillering en als voorbeeld van de regionale verwerking van Jugendstilvormen. Het gebouw heeft ensemblewaarden vanwege de ligging en samenhang met de kerk en is tevens belangrijk vanwege de gaafheid van het exterieur. Het is als voorbeeld van een eenvoudig raadhuis zeldzaam.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument